

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра нової та новітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

д.х.н., проф. Холін Ю.В.

“ _____ ” _____ 2016 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«Міжнародне культурне співробітництво нового
та новітнього часу»**

для студентів VI курсу історичного факультету

спеціальність (напрямок) – 8.02030201 “магістр”, історія

спеціалізація – нова та новітня історія

факультет – історичний

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою історичного факультету

“ 20 ” вересня 2016 року, протокол № 9

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Ченчик Д. В., кандидат історичних наук, ст. викладач.

Програму схвалено на засіданні кафедри нової та новітньої історії

Протокол від “ 31 ” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри д.і.н., проф. Станчев М. Г.

_____ Станчев М. Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією історичного факультету

Протокол від “ 9 ” вересня 2016 року № 1

Голова методичної комісії історичного факультету

_____ Тумаков О. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “**Міжнародні культурні відносини нового та новітнього часу**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «магістр»

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку): 07.00.02 – «всесвітня історія»

спеціалізації: нова та новітня історія, археологія, архівознавство, історіографія та джерелознавство, історія стародавнього світу та середніх віків, історія України, Історія Східної Європи

1. Опис навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета – метою курсу є познайомити студентів з феноменом міжнародних культурних відносин як специфічною формою міжнародних відносин та між культурної комунікації на сучасному етапі.

1.2 Завдання – завданнями навчальної дисципліни є засвоєння матеріалу про становлення та історичний розвиток міжнародного культурного співробітництва; ознайомлення із сучасним станом, основними формами і напрямками міжнародного культурного співробітництва;

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія формування міжнародного культурного співробітництва як однієї зі складових Міжнародних відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна тематично поєднується з курсами нової історії країн Західної Європи та Північної Америки, історії західних і південних слов'ян (Центрально-Східна Європа), історії міжнародних відносин, історії Росії та історії України (у першу чергу в питаннях культурного співробітництва та зовнішньої політики окремих країн)

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	
	Рік підготовки
6-й	
	Семестр
11-й	
	Лекції
32 год.	
	Практичні, семінарські заняття
	Лабораторні заняття
	Самостійна робота
88 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год., самостійної роботи студентів – 5,5 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

Знати: Особливості становлення міжнародних культурних відносин як специфічної форми міжкультурної комунікації та міжнародних відносин;

етапи розвитку міжнародних культурних відносин;

принципи організації роботи міжнародних міждержавних та недержавних організацій у галузі культурного співробітництва;

форми двосторонніх культурних зв'язків;

Вміти: орієнтуватися у діяльності численних і різноманітних культурних організаціях сучасності, оцінювати досягнення та недоліки у роботі цих структур, користуватись можливостями, які надають міжнародні програми культурної співпраці та культурно-інформаційні центри, що присутні в Україні, застосовувати міжнародні норми захисту культурної спадщини.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

- 1. Змістовний розділ 1.**
- 2. Змістовний розділ 2.**

Змістовний розділ I.

Міжнародні культурні відносини на міждержавному рівні

Тема 1. Вступ до курсу.

Визначення Міжнародних культурних відносин як специфічної форми міжнародних відносин та міжкультурної комунікації. Теоретичні основи міжкультурної комунікації. Міжнародне визначення культури, закріплене в документах ООН. Історичний, соціально-психологічний, мовний аспекти міжкультурної комунікації. Образи, імідж та стереотипи у міжнародних культурних відносинах.

Література і джерела до курсу.

Тема 2. Двосторонні культурні відносини.

Двосторонні зв'язки в міжнародному культурному обміні. Поняття двосторонніх зв'язків. Роль і місце двосторонніх зв'язків у міжнародному культурному обміні. Основні форми й напрямки двосторонніх культурних зв'язків. Особливості розвитку двосторонніх культурних зв'язків України. Діяльність закордонних культурних центрів у контексті двостороннього культурного обміну. Основні типи закордонних культурних центрів (універсальні й специфічні, державні й недержавні, комерційні й некомерційні й ін.). Історія створення, принципи устрою, мети й завдання, основні напрямки діяльності найбільших закордонних культурних центрів на прикладі Британської Ради, Гете-Інституту та інші. Реалізація зовнішньої культурної політики на прикладі Франції (Альянс Франсес та організація Франкофонії). Двосторонні культурні відносини України – основні напрями.

Тема 3. Діяльність міжнародних міждержавних організацій у галузі культури.

Історія появи міжнародних міждержавних організацій (МДО) у галузі культури. Міжнародні організації в галузі культури, їх типологія й класифікація, інституціональні принципи й основні напрямки діяльності. Універсальні й специфічні

міжнародні організації з питань культури. Регіональні гуманітарні організації. Міжнародні конгреси й форуми про проблеми сучасного міжнародного культурного співробітництва. Міжнародний комітет та Інститут інтелектуального співробітництва Ліги націй. Пакт Рериха та Вашингтонський договір 1935 р. Історія появи, структура та діяльність сучасних МДО у галузі міжнародного культурного співробітництва: Організація об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Всесвітня туристична організація об'єднаних націй (ЮНВТО), Рада Європи та Європейський Союз, Міжнародний Центр по дослідженню захисту та реставрації культурних цінностей (ІККРОМ).

Питання до першого розділу

1. Роль двосторонніх зв'язків у контексті міжнародних культурних відносин.
2. Реалізації зовнішньої культурної політики на прикладі Франції (Організація Франкофоніїта й Альянс Франзес).
3. Діяльність закордонних культурних центрів на прикладі Британської ради й Інституту Гете.
4. Поняття Міжнародних урядових організацій (МПО), їхня класифікація.
5. Форми міжнародного міждержавного культурного співробітництва до Першої світової війни.
6. Культурне співробітництво в рамках Ліги націй. Діяльність міжнародного комітету й Інституту інтелектуального співробітництва.
7. Пакт Рериха й Вашингтонський пакт 1935 р.
8. ЮНЕСКО в системі міжнародних відносин.
9. Діяльність ЮНЕСКО в галузі освіти.
10. Діяльність ЮНЕСКО в області природних наук.
11. Діяльність ЮНЕСКО в області гуманітарних наук.
12. Діяльність ЮНЕСКО в області комунікації й інформації.
13. Діяльність ЮНЕСКО в області культури.
14. Україна і ЮНЕСКО. Основні напрямки та форми співробітництва.
15. Історія створення, структура й завдання Ради Європи в області культурного співробітництва.
16. Діяльність Ради Європи в області культури.
17. Діяльність Ради Європи по розробці й застосуванню міжнародно-правових норм в області культури
18. Міжнародний туризм як складова частина міжнародних культурних відносин. Історія появи, структура й завдання Всесвітньої Туристичної Організації Об'єднаних Націй (ЮНВТО)
19. Основні напрямки діяльності Всесвітньої Туристичної Організації Об'єднаних Націй.
20. Культурні програми Європейського Союзу
21. Програми науково-технічного (Cordis) і освітнього (Erasmus mundus) характеру

Європейського союзу

22. Міжнародний центр по вивченню питань збереження й відновлення культурних цінностей (ІККРОМ).

Змістовний розділ II.

Міжнародні культурні відносини на міждержавному рівні

Тема 4. Діяльність міжнародних неурядових організацій у галузі культури.

Історія появи міжнародних неурядових організацій у галузі культури. Функції та завдання міжнародних неурядових організацій у галузі культури на сучасному етапі. Форми співробітництва неурядових організацій з міжнародними міждержавними організаціями. Пен-клуб, Міжнародна рада наукових спілок, Міжнародна Рада музеїв, Міжнародна музикальна Рада, Міжнародна Рада охорони пам'ятників та історичних міст та інші.

Тема 5. Міжнародні зв'язки в галузі науки та освіти.

Основні етапи формування міжнародних наукових зв'язків. Особливості міжнародних наукових контактів на рубежі ХХ - ХХІ в.в. Основні проблеми міжнародних наукових зв'язків на сучасному етапі. Основні форми й напрямки міжнародних наукових зв'язків. Міжнародне наукове співробітництво на недержавному рівнях. Міжнародні наукові програми. Міжнародні наукові організації й фонди. Феномен міжнародних наукових премій. Нобелівський фонд та Нобелівська премія. Філдсовська премія. Міжнародні зв'язки в галузі освіти. Основні етапи формування освітнього простору в Європі й сучасні тенденції. Болонський процес.

Тема 6. Міжнародні зв'язки в області театру, музики й кінематографії.

Міжнародні фестивалі як феномен культурної інтеграції. Становлення й розвиток фестивального руху в ХХ столітті. Міжнародні організації, що регламентують фестивальну діяльність. Класифікація міжнародних кінофестивалів. Міжнародні музичні конкурси як основна форма міжнародних музичних зв'язків. Типологія й класифікація міжнародних музичних конкурсів. Характеристика найбільших міжнародних музичних конкурсів Європи й Америки. Міжнародні організації в області музики (Всесвітня асоціація міжнародних музичних конкурсів, Європейська асоціація музичних фестивалів, міжнародна музична рада при ЮНЕСКО).

Тема 7. Міжнародні зв'язки в області спорту .

Міжнародні спортивні зв'язки. Роль спорту в сучасному суспільстві. Система міжнародного спорту, її тридцятимільйонні, принципи взаємодії. Основні форми міжнародних спортивних зв'язків на сучасному етапі. Мети, завдання, структура й принципи роботи міжнародних спортивних організацій. Міжнародний Олімпійський

комітет, Міжнародні об'єднання по видах спорту, національні комітети (союзи) спорту. Основні проблеми міжнародного спортивного руху на початку ХХІ століття.

Питання до підсумкового контролю

1. Міжнародні культурні відносини у новий і новітній час як складова частина міжкультурної комунікації та міжнародних відносин.
2. Основні етапи розвитку міжнародних культурних відносин у новий та новітній час.
3. Поняття Міжнародних урядових організацій (МДО), їхня класифікація.
4. Міжнародні неурядові організації (МНДО) та їхня роль у міжнародному культурному співробітництві. Форми співробітництва з міжнародними урядовими організаціями.
5. Становлення міжнародних неурядових організацій в області культури до Першої світової війни
6. Міжнародні неурядові організації в міжвоєнний період.
7. Діяльність Пен-клубу.
8. Діяльність Міжнародної ради музеїв.
9. Пагуошський рух учених.
10. Римський клуб.
11. Міжнародна рада по збереженню пам'ятників і визначних місць (ИКОМОС).
12. Міжнародні культурні зв'язки в області театрального мистецтва.
13. Міжнародні культурні зв'язки в області кінематографії. Феномен кінофестивалів.
14. Міжнародні культурні зв'язки в області музики. Провідні міжнародні музичні конкурси.
15. Міжнародні недержавні наукові зв'язки. Міжнародні програми наукового співробітництва.
16. Міжнародні недержавні зв'язки в галузі освіти.
17. Болонський процес у Європі.
18. Україна в Болонському процесі: основні проблеми й перспективи участі.
19. Нобелівський комітет і Нобелівські премії.
20. Міжнародний олімпійський комітет і міжнародний олімпійський рух.

21. Особливості міжнародного культурного співробітництва в ХХ в.
22. Україна й міжнародне культурне співробітництво.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.		с. р.	л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	34	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Назва												
Разом за розділом 1		14	4	-	10	32	120	10	-	-	10	40
Розділ 2. Назва												
Разом за розділом 2		14	4	-	10	32	120	10	-	-	10	40
<i>Усього годин</i>		28	8		20	64	120	20			20	80

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття 1. «Всесвітня спадщина» ЮНЕСКО	2
2	«Нематеріальна культурна спадщина» ЮНЕСКО	2
3	Діяльність міжнародних недержавних організацій в галузі культури	2
4	Міжнародні недержавні зв'язки в галузі театру, кіномистецтва та музиці	2
	Разом	8

Приклади тем до семінарських занять

Семінарське заняття 1. «Всесвітня спадщина» ЮНЕСКО

Мета: вивчення концептуальних засад охорони всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Питання:

1. Визначення терміну «культурна спадщина».
2. Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини від 1972 р. та її головні риси.
3. Критерії відбору об'єктів для внесення в список всесвітньої спадщини.
4. Типологія об'єктів зі списку всесвітньої спадщини.

Література:

1. Боголюбова Н. М., Николаева Ю. В. Культурный обмен в системе международных отношений. Учебное пособие. – СПб., 2003.
2. Вестник «Зеленое спасение». Выпуск 14: «Всемирное наследие». – Алматы, 2001. – 196 с. Режим доступа: http://www.greensalvation.org/uploads/Publish/vest_14.pdf
3. Дем'янюк О. Гуманітарними засобами. ЮНЕСКО – магістраль з двостороннім рухом: [Політичні аспекти членства України в ЮНЕСКО] // Політика і час. – 2001. – № 11. – С. 70-77.
4. Каткова Т. Г. Поняття культурної спадщини за міжнародним та українським законодавством / Т. Г. Каткова // Право і безпека. – 2005. – Т. 4, № 5. – С. 148–152.
5. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного

- середовища [Текст]: зб. офіційних документів / Генеральна прокуратура України ; упоряд. В. І. Фрич ; відп. ред. М. В. Гарник. – К. : Істина, 2002. – 336 с.
6. Культурный ландшафт как объект наследия. Под ред. Ю.А. Венедина, М.Е. Кулешовой. – М.: Институт наследия; С-Пб.: Дмитрий Буланин, 2004. – 620 с.
7. Максаковский В. П. Всемирное культурное наследие. – М., 2002. – 415 с.
8. Максимов В. В. Правова охорона культурних цінностей у Конвенціях ЮНЕСКО. Автореф. дис. доктора.юрид.наук:12.00.12. – Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1997. – 16 с.
9. Мельничук О. Всесвітня культурна та природна спадщина як складова концепції загальної спадщини людства // Право України.– 2003. – №12. – С. 93-97.
10. Національний заповідник «Софія Київська». Режим доступу: <http://nzsk.org.ua/ukr/unesco/heritage.aspx>
11. Портал Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Режим доступу <http://whc.unesco.org/>
12. Портал Національної комісії у справах ЮНЕСКО. Режим доступу: <http://www.unesco.org.ua/ua/unesco/commission/>
11. Портал ІКОМОС. Режим доступу: <http://www.icomos.org>
12. Україна в міжнародно-правових відносинах. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 2: Правова охорона культурних цінностей. – 863 с.
14. Центр документації ООН. Режим доступу: <http://www.un.org/russian/documen/centre/1>.

Семінарське заняття 2. «Нематеріальна культурна спадщина» ЮНЕСКО

Мета: вивчення концептуальних засад охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО

Питання:

1. Визначення терміну нематеріальна культурна спадщина.
2. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини.
3. Критерії відбору об'єктів для внесення в Список всесвітньої нематеріальної культурної спадщини.
4. Об'єкти зі списку нематеріальної культурної спадщини країн світу.

Література

1. Kit of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (7 brochures and fact sheets on 12 safeguarding projects). Режим доступу: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00252>. – Назва з екрану.
2. The Intangible Heritage Lists. Режим доступу: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?pg=00011>.
3. Journal «Intangible Heritage». Режим доступу: www.ijih.org/
4. Белугина Г. К. Проблема актуализации нематериального культурного наследия. // Ярославский педагогический вестник – 2011 – № 2 – Том I (Гуманитарные науки). – С. 287-290. Режим доступу: http://vestnik.yspu.org/releases/2011_2g/64.pdf
5. Журнал «Вестник Юнеско». Режим доступу: <http://www.unesco.ru/ru/?module=library&action=list&id=1>
6. Журнал «Нематериальное наследие. Вестник». Режим доступу: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=EN&pg=home>
7. Україна в міжнародно-правових відносинах. – К. : Юрінком Інтер, 1997. – Кн.2: Правова охорона культурних цінностей. – 863 с.
8. Центр документації Юнеско. Режим доступу: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/resources/online-materials/publications/unescodoc-database/>
9. Шедевры устного и нематериального наследия человечества. Провозглашения 2001, 2003 и 2005 гг. - М. 2008. – 104 с. Режим доступу: <http://www.unesco.ru/ru/?module=library&action=list&id=2>

Семінарське заняття 3. Діяльність міжнародних недержавних організацій в галузі культури

Мета: Розглянути основні положення міжнародно-правових норм, розроблених міжнародними недержавними організаціями в галузі культури.

Питання:

1. Хартія Пен-клубу.
2. Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць (Венеціанська хартія).
3. Міжнародна хартія з охорони історичних міст (Вашингтонська хартія).
4. Кодекс музейної етики від ІСОМ.

Література

1. Вегесак Т. фон [Статья о Международном ПЕН-клубе](http://www.penrussia.org/). Режим доступа: <http://www.penrussia.org/>
2. Боголюбова Н. М., Николаева Ю. В. Межкультурная коммуникация и международный культурный обмен. – СПб., 2009. – 416 с.
3. Кодекс музейної етики від ICOM. Режим доступу: <http://www.icom.in.ua/subinfo1.html>
4. Международные неправительственные организации: Справочник: . – М.: Наука, 1967. – 487 с.
5. [Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць \(Венеціанська хартія\)](http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_757). Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_757
6. Наумов А. О. Международные неправительственные организации в современной мирополитической системе. – М.: КРАСАНД, 2009. – 269 с.
7. Портал Пен-клуба. Режим доступу: <http://www.pen-international.org/>
8. Портал ICOM. Режим доступу: <http://www.icom.in.ua>
9. Портал ICOMOS. Режим доступу: http://icomos-ua.blogspot.com/p/blog-page_5851.html
10. Україна в міжнародно-правових відносинах. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 2: Правова охорона культурних цінностей. – 863 с.
11. Хартія Пен-клубу. Режим доступу: <http://www.penrussia.org/>

Семінарське заняття 4. Міжнародні недержавні зв'язки в галузі театру, кіномистецтва та музиці.

Мета: Розглянути основні форми міжнародних конкурсів та фестивалів, які притаманні сучасному міжнародному культурному співробітництву в галузях театру, кіномистецтва та музики.

Питання:

1. Міжнародні фестивалі та конкурси в галузі театру (Єдинбургський та Авіньйонський фестивалі).
2. Міжнародні конкурси та фестивалі в галузі кіномистецтва (Венеціанський, Каннський, Берлінський кінофестивалі).
3. Міжнародні музикальні конкурси сучасності: Євробачення.

Література

1. Боголюбова Н.М. Русско-европейские театральные связи. Автореф. дисс. ... канд.ист. наук. СПб., 2000.
2. Боголюбова Н.М., Николаева Ю.В. Культурный обмен в системе международных отношений. – СПб., 2003.
3. Боголюбова Н. М., Николаева Ю. В. Межкультурная коммуникация и международный культурный обмен. – СПб., 2009. – 416 с.
4. Галенская Л., Музы и право. – Л., 1987. – 223 с.
5. Даровский В.П. Кинофестивали. Рождение. Становление. Современное состояние. – СПб., 2005. – 171 с.
6. Дунаевский А., Генералов А. Каннский кинофестиваль. – Винница, 1998 – 560 с.
7. История зарубежного театра: в 4 ч. Ч.4: Театр стран Европы и США новейшего времени (1945-1985): учебное пособие для культурно-просветительных и театральных училищ и институтов культуры. / Коллект. автор, Образцова, А.Г., Азерников, Елена Владимировна . – 2-е изд., перераб. и доп.. – М. : Просвещение, 1987 . – 431 с.
8. Изар Р. Культура и фестивали искусств XX в. – Л., 1984.
9. Международные музыкальные конкурсы. Под ред. В.А. Миронова. – М., 1988.
10. Миняев В., Зелинский О. Оскар. – М., 1999. – 560 с.
11. Полякова Н. Зарубежные кинофестивали. Справочник. ВНИИ киноискусства. – М., 1991.

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Есе, реферат на одну з обраних тем	32
2	Есе, реферат на одну з обраних тем	32
	Разом	64

Приклади тем для самостійної роботи

1. Міжнародні договори України про культурне співробітництво. Основні напрями культурного обмін.
2. Основні форми культурних акцій України за кордоном в рамках проведення днів української культури у кінці ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Культурно-інформаційні центри України за кордоном. Мета та напрями роботи.
4. Співробітництво України та ЮНЕСКО.
5. Співробітництво України та Ради Європи.
6. Співробітництво України та ЮНВТО.

6. Індивідуальні завдання

Теми для індивідуальної роботи

1. Манільська декларація про туризм у світі.
2. Хартія по туризму та Кодекс поведінки туриста.
3. Гаазька декларація по туризму.
4. Глобальний етичний кодекс туризму.
5. Європейська культурна конвенція та її значення.
6. Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (переглянута).
7. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи.
8. Європейська конвенція про правопорушення, що пов'язані з культурною власністю.
9. Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства.

7. Методи контролю

- поточне оцінювання виступів на семінарах,
- оцінка за електронну презентація,
- письмова робота за першим розділом,
- підсумковий письмовий іспит.

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контроль на робота, передбаче на	Індивідуальне завдання	Разом		

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					
5	5	5	5	5	5	5	20	5	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 -100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література:

Основна література

1. Барчукова Н.С. Международное сотрудничество государств в области туризма. – М.: Международные отношения. – 1986.
2. Боголюбова Н.М., Николаева Ю.В. Культурный обмен в системе международных отношений. Учебное пособие. – СПб., 2003.
3. Боголюбова Н. М., Николаева Ю. В. Межкультурная коммуникация и международный культурный обмен. – СПб., 2009. – 416 с.
4. Богуславский М. М. Международная охрана культурных ценностей – М., 1979. – 192 с.
5. Богуславский М. М. Культурные ценности в международном обороте: правовые аспекты. – М.: Юристь, 2005. – 427 с.
6. Богуславский М. М. Судьба культурных ценностей. – М.: Юристь, 2006. – 206 с.
7. Болонський процес: документи. – К. : Видавництво Європейського університету, 2004 . – 169 с.
8. Галенская Л., Музы и право. – Л., 1987. – 223 с.
9. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации. – М. : Гнозис, 2003. – 288 с.
10. Изволов Н. А. Феномен кино: история и теория. – М., 2001. – 320 с.
11. Киричук О.С., Малик Я.Й., Кашуба О.С. Рада Європи : навч. посіб. – Львів, 2006. – 168 с.
12. Коваленко И. И. Международные неправительственные организации. – М.: Международные отношения, 1976 . – 167 с.
13. Каткова Т. Г. Діяльність ЮНЕСКО у сфері збереження культурної спадщини: правові аспекти / Т. Г. Каткова. – Х.: Титул, 2007. – 180 с.
14. Культурный ландшафт как объект наследия. Под ред. Ю.А. Венедина, М.Е. Кулешовой. – М.: Институт наследия; С-Пб.: Дмитрий Буланин, 2004. – 620 с.
15. Культурна політика України. Аналітичний огляд / Ред.-упорядник. О.Гриценко. – Київ: УЦКД, 2007.
16. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища [Текст] : зб.офіційних документів / Генеральна прокуратура України ; упоряд. В. І. Фрич ; відп.ред. М. В. Гарник. – К. : Істина, 2002. – 336 с.

17. **Максаковский В. П. Всемирное культурное наследие. – М., 2002. – 415 с.**
18. **Материалы Международной конференции «Конвенции ЮНЕСКО в области охраны культурного наследия и национальное законодательство государств-участников СНГ»:** (Минск, 26-28 апреля 2007 г.) / **Институт государства и права Национальной академии наук Беларуси. – Минск: Право и экономика, 2007. – 250 с. Режим доступа:**
<http://www.ifap.ru/library/book205.pdf>
19. **Международные неправительственные организации: Справочник. – М.: Наука, 1967. – 487 с.**
20. **МОК и международные спортивные объединения: Справочник. – М., 1979. – 262 с.**
21. **Нормативные акты ЮНЕСКО по охране культурного наследия (конвенции, протоколы, резолюции, рекомендации). — М.: ЮниПринт, 2002. Режим доступа:**
<http://www.anthropos.org.ua/jspui/bitstream/123456789/784/6/%D0%B4-1.pdf>
22. **Наумов А. О. Международные неправительственные организации в современной мирополитической системе. – М.: КРАСАНД, 2009. – 269 с.**
23. **Пиляев І. С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі. – К., 2003.**
24. **Почепцов. Г. Г. Теория коммуникации. – К.: Ваклер; М.: Рефл–бук, 2006. – 651 с.**
25. **Рада Європи. Збірка договорів Ради Європи: Українська версія. К. : Парламент. вид-во, 2000. – 654 с.**
26. **Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів у п'яти томах. Т.5.- Ужгород: ІВА, 2000.- 348 с.**
27. **Уваров В. Д. Международные туристские организации: Справочник. – М.: Международные отношения, 1990. – 287 с.**
28. **Україна в міжнародно-правових відносинах. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 2: Права охорона культурних цінностей. – 863 с.**
29. **Уранов Г. В. Юнеско – 40 лет. – М.,: Знание, 1986. – 64 с.**
30. **Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ - початок ХХІ ст.): В 2 т. Т.1: – Х.: Основа, 2001. – 520 с.**
31. **Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ - початок ХХІ ст.): В 2 т. Т.2: – Х.: Основа, 2001. – 400 с.**
32. **Энциклопедия международных организаций. – СПб.: Издательство СПбГУ, 2003. – Т.1. Международные межправительственные организации – 524 с.**

Допоміжна література

33. **Kit of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (7 brochures and fact sheets on 12 safeguarding projects). Режим доступа:**
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00252>. – Назва з екрану.
34. **The Intangible Heritage Lists. Режим доступа:**
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?pg=00011>.
35. **Антоненко Б. "Український дім" у Німеччині : Хроніка// Українська культура. –1997. – №11-12.– С. 15.**
36. **Ахметзянов А.А. Международно-правовая защита культурных ценностей в случае вооруженного конфликта. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук – Казань, 2005. – 22 с.**
37. **Белугина Г. К. Проблема актуализации нематериального культурного наследия. // Ярославский педагогический вестник – 2011 – № 2 – Том I (Гуманитарные науки). – С. 287-290. Режим доступа: http://vestnik.vspu.org/releases/2011_2g/64.pdf**
38. **Білоцерківський В. Дружимо культурами: [Україна – Італія]// Культура і життя. –1998. – 27 травня. – С. 1.**
39. **Богданова С. В. Глобальный Кодекс этики туризма // Туризм: практика ,проблемы перспективы. – 2000. – № 4. – С. 45-46.**
40. **Боголюбова Н. М. Русско-европейские театральные связи. Автореф. дисс. ... к. и. н. – СПб., 2000.**
41. **Болонский процесс: основополагающие материалы: 1988–2005 гг.: методическое пособие: сборник материалов. – М. : Финансы и статистика, 2006 . – 87 с.**

42. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна–Болонья–Саламанка–Прага–Берлін): – К.;Тернопіль: Економічна думка, 2003 . – 59 с.
43. Василенко С. Виконання зобов'язань України перед Радою Європи // Політика і час. – 2001. – № 10. – С. 48-59.
44. Вегесак Т. фон **Статья о Международном ПЕН-клубе**. Режим доступу: <http://www.penrussia.org/>
45. Вестник «Зеленое спасение». Выпуск 14: «Всемирное наследие». – Алматы, 2001. – 196 с. Режим доступу: http://www.greensalvation.org/uploads/Publish/vest_14.pdf
46. Галаган А.И. Международные организации в области высшего образования: цели, программы, рекомендации. Обзорная информация. – М.: НИИВШ, 1982 . – 52 с.
47. Гачев Г. Д. **Национальные образы мира: Общие вопросы. Русский. Болгарский. Киргизский. Грузинский. Армянский** – М.: Советский писатель, 1988 . – 447 с.
48. Губерський Л. На чому ґрунтується міжнародний авторитет: [Забезпечення позитивного іміджу України – одне із пріоритетних завдань зовнішньополітичної діяльності держави] // Політика і час. – 2002. – № 10 – С. 5-10.
49. Даровский В. П. Кинофестивали. Рождение. Становление. Современное состояние. – СПб., 2005. – 171 с.
50. Дем'янюк О. Гуманітарними засобами. ЮНЕСКО – магістраль з двостороннім рухом : [Політичні аспекти членства України в ЮНЕСКО] // Політика і час. – 2001. – № 11. – С. 70-77.
51. Дунаевский А., Генералов А. Каннский кинофестиваль. – Винница., 1998 – 560 с.
52. **Європейська Конвенція про охорону археологічної спадщини (переглянута)**. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_150
53. **Європейська Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи**. Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?code=994_226
54. **Європейська Конвенція про правопорушення, що пов'язані з культурною власністю**. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_049
55. Зорин И.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А. Туризм как вид деятельности. – М.: Изд-во Финансы и статистика, 2005. – 299.
56. Журавський В. С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти: – К.: Політехніка, 2003. – 195 с.
57. Іжевська Т. Діалог культур чи монолог західної культури?: [Про розвиток міжнародних культурних зв'язків України] // Політика і час. – 1998. – №4. – С. 28-31.
58. **Інтерв'ю проректора Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, д. і. н., проф. Т. МАРУСИК щодо внесення Резиденції митрополитів Буковини і Далмації до Списку Всесвітньої спадщини / Всеукраїнський культурологічний тижневик**. Режим доступу: <http://slovoprosvity.org>. – Назва з екрану.
59. **Інформація об осуществлении Конвенции о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта, Гаага, 1954 г., Доклады 1995 г. UNESCO Document Ref. CLT-95/WS/13, Paris, December 1995**. Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001407/140792r.pdf>.
60. **Інформація об осуществлении Конвенции о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта, Гаага, 1954 г. и двух протоколов к ней от 1954 года и 1999 года. Доклады о деятельности в 1995 – 2004 гг. UNESCO Document Ref. CLT-2005/WS/6**. Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001407/140792r.pdf>
61. История зарубежного театра: в 4 ч. Ч.4: Театр стран Европы и США новейшего времени (1945-1985): учебное пособие для культурно-просветительных и театральных училищ и институтов культуры. / Коллект. автор, Образцова, А.Г., Азерников, Елена Владимировна . – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1987 . – 431 с.
62. История и культурология: Учеб.пособие для вузов. – М.: Логос, 2000. – 454 с.
63. **Капрусь О. В. Реформування туристичної галузі в контексті членства у Всесвітній туристичній організації**. // Гілея:науковий вісник. Політичні науки. – 2011. - № 55. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_55/Gileya55/P7_doc.pdf
64. Калашникова Н. В. Образование Совета Европы, его структура. Автор. дис... к. и. н. – Ставрополь, 2004. – 26 с.

65. Каткова Т. Г. **Поняття культурної спадщини за міжнародним та українським законодавством // Право і безпека. – 2005. – Т. 4, № 5. – С. 148 –152.**
66. Каткова Т. Г. **Культурна спадщина України у Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО // Наше право. – 2006. – № 3 (ч. 1). – С. 29-32.**
67. Квартальнов В.А. Туризм . – М.: Финансы и статистика, 2002. – 320 с.
68. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: Избранные труды. В 5-ти т. Т. 4. Иностранный туризм. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 312 с.
69. **Кодекс музейної етики від ІСОМ. Режим доступу: <http://www.icom.in.ua/subinfo1.html>**
70. **Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 14 листопада 1970 року. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/995_186.nreg**
71. Кононенко Л. М. Культурно-інформаційна діяльність України за кордоном як складова державної політики// Питання культури Півдня України : Наукові записки МФ КДУКіМ з проблем культурології. – Миколаїв, 1998. – С. 339-344.
72. Кононенко Л.М. Сучасний стан і проблеми культурно-інформаційної сфери України// Питання культурології: Міжвід. зб. наук. ст. – Вип.16. – К.: КНУКіМ, 2000. – С. 84-94.
73. Конопацький Є. Поле для співпраці – величезне: [Про роль національних громад у розбудові культурних та просвітницьких відносин між Україною та Грецією] // Політика і час. – 2000. – № 1-2. – С. 8-14.
74. **Корнієнко В. В. Міжнародна культурна співпраця України у 2009 р.: шляхи та форми репрезентації національних культурно-мистецьких практик. - Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Щоквартальний науковий журнал/ М-во культури і туризму України; Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. – Київ, Видавництво "Міленіум", 2010. – N 2. – С. 75-79. Режим доступу: <http://visnyk.com.ua/stattya/228-mizhnarodna-kulturna-spivpratsja-ukrayini-u-2009-rshljahi-ta-formi-reprezentatsiyi-natsionalnih-kulturno-mistetskih-praktik.html>**
75. Кочешев С.П. Защита культурных ценностей в случае вооруженного конфликта // Культура: управление, экономика, право. – М.: Юрист, 2010. – № 1. – С. 6-15
76. Кулинич І. Німеччина – Україна: давній діалог культур // Вісник НАН України.–1997. – №9-10. – С. 22-28.
77. Культурология. XX век: Словарь. – СПб.: Университетская книга, 1997. – 630 с.
78. Лосєв І. Міжнародна співпраця з проблем науки і культури // Вісник НАН України. – 2000. – №4. – С. 5-7.
79. Максимов В.В. Правова охорона культурних цінностей у Конвенціях ЮНЕСКО. Автореф. дис. ...доктора.юрид.наук:12.00.12. – Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 1997. – 16 с.
80. Мармазов В.Є., Піляєв І.С. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми. – К.: Вентурі, 1999. – 400 с.
81. Мармазов В.Є., Піляєв І.С. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції. – К.: Видавничий Дім “Юридична книга”, 2000. – 472 с.
82. Мартыненко И. Охрана подводного культурного наследия в Конвенциях и Рекомендациях ЮНЕСКО // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 8. – С.130-134.
83. **Международная конференция ЮНЕСКО между двумя этапами Всемирного саммита по информационному обществу (Санкт – Петербург, Россия, 17 – 19 мая 2005. г.) – М., 2005. – 612 с. Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan047051.pdf>**
84. Международно-правовая защита национально-культурного достояния народов: монография / Е.Н. Хазов, В.Е. Хазова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА: закон и право, 2009. – 159 с.
85. Международные организации системы ООН: Справочник. – М.: Международные отношения, 1990. – 192 с.
86. Мельничук О. Всесвітня культурна та природна спадщина як складова концепції загальної спадщини людства // Право України.– 2003. – №12. – С. 93-97.

87. [Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць \(Венеціанська хартія\)](http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_757). Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_757
88. Миланов М. Вооруженные конфликты и защита культурных ценностей // Российский ежегодник международного права. 2004. Специальный выпуск. – С.-Пб.: Россия – Нева, 2005. – С. 108-113.
89. Миняев В., Зелинский О. Оскар. – М., 1999. – 560 с.
90. Молчанов С. Н. Международно-правовое сотрудничество в области культуры. – Московский журнал международного права. – 2002. – №4 – с. 110-123. Режим доступу: <http://kulturnoe-pravo.narod.ru/4.2002.pdf>
91. Негин М. Организация Объединенных Наций по вопросам просвещения, науки и культуры (ЮНЕСКО) – М.: Издательство ИМО, 1959. – 109 с.
92. Нешатаева В. О. Международно-правовое регулирование экономического оборота культурных ценностей. Автореф. дис ... к. ю.н. – М., 2010. – 34 с.
93. Организация Объединенных Наций: Основные факты. – М.: Весь Мир; ИНФРА – М, 2000. – 402 с.
94. Остапенко Д. Українська культура на світовій арені: [Виступ Міністра культури і мистецтв України на міжурядовій конференції з питань міжнародного співробітництва (Оттава, липень 1998р.)] // Пам'ятки України. – 1998. – №3-4. – С. 137-139.
95. Павлов, К.А. Международные ярмарки и выставки. – М.: Внешторгиздат, 1962. – 138 с.
96. Пироженко В. Активізація гуманітарної складової українсько–російських відносин у контексті оновлених зовнішньополітичних підходів РФ // Контекст. – 2002. – № 3. – С. 35-39.
97. Про затвердження переліку закордонних дипломатичних установ України, у складі яких утворюються культурно-інформаційні центри. Кабінет Міністрів України: Розпорядження № 213-р від 19.04.2006. Режим доступу: <http://ukraine.uapravo.net/data/base09/ukr09832.htm>
98. Про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України. Президент України: Указ, Положення від 20.02.2006 № 142/2006. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=142%2F2006>
99. Побоченко Л. М. ЮНВТО та Україна: основні етапи співробітництва // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - № 9. – С. 24-28. Режим доступу: <http://eco-science.net/archive2007/64--975.html>
100. Полякова Н. Зарубежные кинофестивали. Справочник. ВНИИ киноискусства. – М., 1991.
101. Путеводитель по международным музыкальным конкурсам / Авт.– сост. А. В. Карманов. – Москва: Классика – XXI (Москва), 2000. – 265 с.
102. Пуха Л. Україна і Японія: Моменти культурологічної спільності // Українська культура. – 2001. – № 2. – С. 30-31.
103. Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_719
104. Слободенюк Е. В. Україна у світовому туристському просторі: пріоритети міжнародних зв'язків: Посіб. з предмета “Організація туризму” для бакалаврів, спеціалістів, магістрів та аспірантів спеціальностей “ Туризм”, “ Готельне господарство” та практики сфери туризму. – К.: КУ-ТЕП, 2004. – 136 с.
105. Современные международные отношения / под ред. Торкунова А. В. – Москва: РОССПЭН, 2000. – 582 с.
106. Співробітництво між Україною та Юнеско. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/france/ua/18740.htm>. – Назва з екрану
107. Співробітництво між Україною та Радою Європи. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/coe/ua/4544.htm>. – Назва з екрану.
108. Сурин Н. А. Мультикультурные коммуникации: теория и практика: Курс лекций – Рига: JUMI, 1999. – 339 с.
109. Туристична політика України у сфері міжнародних відносин. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/usa/ua/21341.htm>. Назва з екрану.
110. Федорук О. Україна і Росія : діалоги у сфері переміщення культурних цінностей // Дзвін. – 1999. – № 7. – С. 103-107.

111. Хартія Пен-клубу. Режим доступу: <http://www.penrussia.org/>
112. Человек и социокультурная среда. Вып.1: Специализированная информация по академической программе "Человек, наука, общество". Комплексные исследования сборник обзоров: / ИНИОН РАН. – М.: Б.и., 1991. – 261 с.
113. Чиж І. С. Україна в Раді Європи. – К., 2001.
114. Шедевы устного и нематериального наследия человечества. Провозглашения 2001, 2003 и 2005 гг. – М. 2008. – 104 с. Режим доступу: <http://www.unesco.ru/ru/?module=library&action=list&id=2>
115. Шейко В. М. Континуум культур: проблеми взаємозалежності та співробітництва / В. М. Шейко // Культура України: зб. наук. пр. / Харківська держ. Акад. культури. – Харків. 2000. – Вип. 6: Мистецтвознавство. – С. 4 – 12.
116. Шейко В. М. Комунікативні соціально-культурні зв'язки України з ЮНЕСКО. – Вісник ХДАК. Збірник наукових праць. – Х. 2009. - № 27. – С. 22-31. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkhdak/2009_27.pdf
117. Шейко В. М. Формування інформаційного простору та зовнішньокультурної політики України в роки незалежності. – Вісник ХДАК. Збірник наукових праць. – 2010. – № 29 – С. 5-17.
118. Энциклопедия международных благотворительных фондов и организаций / Сост.: А. Чиркиниан. – М. : Книга и бизнес, 1999. – 476 с.
119. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. – М.: «Экономика», 2003. – 411 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- Міністерство культури України – <http://www.mincult.gov.ua/>
- Міністерство зовнішніх справ України. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua>
- Центр документції ООН – <http://www.un.org/russian/documen/centre/>
- Офіційний сайт ЮНЕСКО <http://www.unesco.org>
- Сайт Національної комісії у справах ЮНЕСКО. Режим доступу: <http://www.unesco.org.ua/ua/unesco/commission/>
- Сайт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Режим доступу <http://whc.unesco.org/>
- Сайт журналу «World Heritage». Режим доступу: <http://publishing.unesco.org/results.aspx?page=6&periodicals=81>
- Journal «Intangible Heritage». Режим доступу: www.ijih.org/
- Сайт журналу «Вестник Юнеско». Режим доступу: <http://www.unesco.ru/ru/?module=library&action=list&id=1>
- Сайт журнал «Нематериальное наследие. Вестник». Режим доступу: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=EN&pg=home>
- Портал ЮНВТО. Режим доступу: <http://www.unwto.org/>
- Портал Ради Європи: Режим доступу: <http://www.coe.int/lportal/web/coe-portal>
- Офіс Ради Європи в Україні. Режим доступу: <http://www.coe.kiev.ua/>
- Офіційний сайт Європейського Союзу – документація Болонського процесу – www.etf.eu.int/etfweb.nsf/pages/ataglance
- Сайт олімпійського руху – www.olympic.org
- Сайт ІКОМОС. Режим доступу: <http://www.icomos.org>
- Портал ІКОМ. Режим доступу: <http://www.icom.in.ua>
- Сайт Пен-клубу. Режим доступу: <http://www.pen-international.org/>
- Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Режим доступу: <http://www.icrc.org/rus/war-and-law/conduct-hostilities/cultural-property/index.jsp>
- Нобелівський комітет – www.nobel.se
- Український центр культурних досліджень http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2007_s1.php
- Національний заповідник «Софія Київська». Режим доступу: <http://nzsk.org.ua/ukr/unesco/heritage.aspx>

Портал «Культурные ценности – жертвы войны» Министерства культуры Российской Федерации. Режим доступа: <http://lostart.ru>